

AZƏRBAYCAN MİLLİ ELMLƏR AKADEMİYASI

BİRİNCİ TÜRKOLOJİ QURULTAY – 100

AZƏRBAYCAN
VƏ
TÜRK DÜNYASI
ORTAQ ƏLİFBADA POEZİYA
ANTOLOGİYA

Bakı – Elm – 2026

İdeya müəllifi və ön söz: Akademik İsa Həbibbəyli
AMEA-nın prezidenti

Tərtibçi-redaktor: Mehman Həsənlı
*filologiya elmləri doktoru,
dosent*

Tərtibçi: Pərvanə Kərimova

Mətni ortaq əlifbada

işləyən: Qətibə Quliyeva
*filologiya elmləri doktoru,
dosent*

Azərbaycan və Türk dünyası: ortaq əlifbada poeziya
(antologiya). Bakı. Elm, 2026, 76 s.

ISBN 978-9952-601-75-6

Kitabda ortaq türk əlifbası ilə Azərbaycan və Türk dünyası-
nın poetik müstəvidə qardaşlıq əlaqələri təqdim olunmuşdur.
Azərbaycan şairlərinin Türkiyə, Özbəkistan, Qazaxıstan, Qırğı-
zıstan, Türkmənistan, Şimali Kipr, Tatarıstan, Başqırdıstan və
İraq-türkmanları haqqında şeirləri Azərbaycan dilində və bu
türk xalqları nümayəndələrinin Azərbaycan haqqında şeirləri
onların öz türkcəsində verilmişdir.

© "Elm" nəşriyyatı, 2026

Birinci Türkoloji Qurultayın 100 illik yubileyinin keçirilməsi haqqında

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI PREZİDENTİNİN SƏRƏNCAMI

2026-cı ilin fevral ayında Bakı şəhərində Birinci Türkoloji Qurultayın təşkilinin 100 ili tamam olur.

Birinci Türkoloji Qurultay ortağ zəngin keçmişə və qədim irsə malik türk xalqlarının mədəni integrasiyasında mərhələ yaratmış müstəsna əhəmiyyətli hadisələrdəndir. Beynəlxalq miqyaslı bu unikal elmi forumda türkologiyanın ən aktual məsələləri geniş və sistemli müzakirə obyektinə çevrilmiş, türk dünyasının dili, tarixi, etnoqrafiyası, ədəbiyyatı və mədəniyyətinin gələcəyi ilə bağlı vacib qərarlar qəbul edilmiş, latın qrafikası əsasında vahid ümumtürk əlifbasına keçilməsi xüsusi diqqət mərkəzində saxlanılmışdır.

Bakı şəhəri XX əsrin əvvəllərindən intellektual həyatın yüksək səviyyəsi ilə seçildiyi və dünya türkologiyasının nüfuzlu mərkəzlərindən biri kimi tanındığı üçün Birinci Türkoloji Qurultaya ev sahibliyi etmişdir.

Türk respublikaları arasında yeni əlifbanın ilk kütləvi tətbiqinə məhz Azərbaycanda başlanılması isə hələ XIX əsrdən etibarən burada mütərəqqi düşüncəli ziyalıların əlifba islahatı uğrunda apardıqları ardıcıl mübarizənin nəticəsi idi.

Birinci Türkoloji Qurultayda səslənən başlıca fikir və müddəaların həyata keçməsinin qarşısı az sonra bolşevik rejiminin və sovet totalitar idarə üsulunun yaratdığı maneələrlə sərt formada alınmış, qurultay nümayəndələrinin böyük əksəriyyəti 1930-cu illər repressiyasına məruz qalmış, bununla da türkologiyanın inkişafına olduqca ağır zərbə vurulmuşdur. Yalnız ötən əsrin sonlarında əldə etdikləri milli müstəqillik türk xalqlarının mənəvi dirçəliş yollarını işıqlandırmış, mühüm problemlər sırasında latın qrafikalı ümumtürk əlifbasının tətbiqini bir daha aktuallaşdırmışdır.

Birinci Türkoloji Qurultayın vaxtilə irəli sürdüyü bir çox ideyalar müasir şəraitdə uğurla gerçəkləşdirilir. Türk dünyasının yenidən vahid ailə şəklində formalaşması istiqamətində diqqətəlayiq nailiyyətlər qazanılmışdır. Türk ölkələri arasında qardaşlıq ruhu ilə müttəfiqlik münasibətlərinin möhkəmləndirilməsi və qarşılıqlı mədəni əməkdaşlıq əlaqələrinin dərinləşdirilməsinə doğru qətiyyətlə atılan addımlar artıq davamlı xarakter daşımaqdadır. 2025-ci il oktyabrın 6–7-də Qəbələ şəhərində keçirilən Türk Dövlətləri Təşkilatı

Dövlət Başçılarının 12-ci Zirvə Görüşünün Bəyannaməsində Birinci Türkoloji Qurultayın 100 illik yubileyinin qeyd edilməsi çağırışının öz əksini tapması bunun daha bir təzahürüdür.

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq, Azərbaycanın və bütövlükdə türk dünyasının XX əsr elmi-mədəni həyatının parlaq səhifəsini təşkil etdiyini nəzərə alaraq, Birinci Türkoloji Qurultayın 100 illik yubileyinin keçirilməsinin təmin olunması məqsədilə qərara alıram:

1. Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyi Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası və Azərbaycan Respublikasının Elm və Təhsil Nazirliyi ilə birlikdə Birinci Türkoloji Qurultayın 100 illik yubileyinə dair tədbirlər planı hazırlayıb həyata keçirsin.

2. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti bu Sərəncamdan irəli gələn məsələləri həll etsin.

İlham Əliyev,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti
Bakı şəhəri, 22 oktyabr 2025-ci il

TÜRKOLOJİ QURULTAYIN DƏRSLƏRİ VƏ ZƏFƏRİ

**İsa HƏBİBBƏYLİ,
Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının
prezidenti, akademik**

Birinci Bakı Türkoloji Qurultay Azərbaycanda və Türk dünyasında humanitar elmlərin problemlərinə həsr edilmiş birinci beynəlxalq elmi forum kimi tarixə düşmüşdür. Yüz il bundan əvvəl, 26 fevral – 6 mart 1926-cı il tarixlərində Azərbaycanın paytaxtı Bakı şəhərində çağırılmış Birinci Türkoloji Qurultay qardaş Türkiyədən, keçmiş sovet respublikalarından və xarici ölkələrdən gəlmiş 131 nəfər görkəmli elm, ədəbiyyat və mədəniyyət xadimlərini özündə birləşdirmişdir. Vahid amal ətrafında birləşmiş o fikir və əqidə adamları, fədakar ziyalılar türkologiya elminin çıraqını yandırmış unudulmaz parlaq şəxsiyyətlərdir.

Birinci Türkoloji Qurultay o vaxta qədər daha çox şərqşünaslıq elminin tərkib hissəsi hesab edilən türkologiyanın müstəqil elm sahəsi olduğunu ilk dəfə dünyaya bəyan etmişdir. Məhz Birinci Türkoloji Qurultay türkologiyanın dünya elmləri sistemində varlığını, yerini, rolunu və əhəmiyyətini beynəlxalq aləmə təqdim etmişdir.

İlk dəfə olaraq Birinci Türkoloji Qurultayda türkologiya elmi geniş əhatə dairəsi və sistemi ilə birlikdə təqdim olunmuşdur. Türk xalqları miqyasında dilçilik, ədəbiyyatşünaslıq, tarix, fəlsəfə, folklor, sənətşünaslıq, etnoqrafiya, terminologiya, türkologiya elminin əsas tərkib hissələri kimi müəyyən edilmişdir. Eyni zamanda dünyanın hansı ölkəsində meydana çıxmasından asılı olmayaraq, türk dünyasının araşdırılıb öyrənilməsinə həsr edilmiş bütün tədqiqatların da türkologiya elminin tədqiqat istiqamətlərinə aid olduğu bəyan olunmuşdur.

Latın əlifbasının türk xalqları üçün vahid, ortaq əlifba kimi qəbul edilməsi Birinci Türkoloji Qurultayın tarixi zəfəridir. Vahid latın əlifbası türk xalqları arasında möhkəm elmi-mədəni körpüdür; eyni zamanda, türk xalqlarının dünyaya inteqrasiyası üçün möhtəşəm bələdçidir.

Birinci Türkoloji Qurultay Türk dünyasının əhatə dairəsinin geniş coğrafiyasının ilk xəritəsini çəkmişdir.

Türk dünyasının zəngin mənəvi sərvətləri, ədəbiyyatı və mədəniyyəti, böyük intellektual potensialı Birinci Türkoloji Qurultayda dünyaya göstərilmişdir.

Eyni zamanda, türk xalqlarının qədim tarixi, ümumdünya sivilizasiyasındakı yeri, rolu və xidmətləri də Birinci Bakı Türkoloji Qurultayın xitabət kürsüsündən səsləndirilmiş böyük tarixi həqiqətlərdir.

Türk xalqları arasında əlaqələrin elmi əsaslarının müəyyən olunması Birinci Türkoloji Qurultayın xidmətidir.

Birinci Türkoloji Qurultayın 26 fevral – 6 mart 1926-cı ildə Bakı şəhərində çağırılması Azərbaycanın dünya türkologiya elminin əsas mərkəzlərindən birinin Azərbaycan olduğunu nümayiş etdirir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin “Birinci Türkoloji Qurultayın 100 illiyinin qeyd edilməsi haqqında” 22 oktyabr 2026-cı il tarixli Sərəncamı Birinci Türkoloji Qurultayın iştirakçıları kimi repressiya qurbanları olmuş türk dünyasının görkəmli elm xadimlərinə dövlət səviyyəsində verilmiş siyasi bəraətinin əməli ifadəsidir; türkologiya elminin möhkəm təməllərini yaratmış fədakar və vətənpərvər türkoloqların xatirəsinə və xidmətlərinə yüksək ehtiramın təntənəsidir.

Eyni zamanda 2024-cü ildə latın əlifbasının Beynəlxalq Türk Akademiyasının Bakı şəhərində keçirilmiş, genişləndirilmiş iclasında yenidən türk xalqlarının ortaq, birləşdirici, əlaqələndirici əlifbası olaraq qəbul edilməsi Birinci Türkoloji Qurultayın ənənələrinin və dərslərinin yaşadıldığını göstərməklə bərabər, həm də əsası Birinci Türkoloji Qurultayda qoyulmuş türk dünyasının Birlik və Həmrəyliyinə mühüm siyasi-tarixi əhəmiyyətə malik olan böyük töhfədir.

Birinci Türkoloji Qurultayın 100 illiyinin qardaş türk xalqları ilə birlikdə Azərbaycanda geniş şəkildə qeyd edilməsi Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin böyük qürurla “Öz ailəmiz” adlandırdığı Türk dünyasının Birliyi, Həmrəyliyi və Əməkdaşlığının ölkəmizdə inkişaf etdirilməsinə mühüm tarixi xidmətidir.

Nəhayət, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası ilk dəfə olaraq ortaqlatın əlifbasında ilk Poeziya Antologiyasını hazırlayıb nəşr edərək, Birinci Türkoloji Qurultayın 100 illik yubileyinin iştirakçılarına təqdim edir. Ortaqlatın əlifbasında çap olunmuş Birinci Poeziya antologiyasındakı şeirlərin müəllifləri türk xalqları ədəbiyyatının böyük yaradıcıları olan Türk dünyasının görkəmli şairləridir. Azərbaycandan Səməd Vurğun, Süleyman Rüstəm, Bəxtiyar Vahabzadə, Xəlil Rza Ulutürk, Qabil, Nəriman Həsənzadə, Sabir Rüstəmxanlı, Zəlimxan Yaqub, Əli Nəcəfxanlı, Türkiyədən Yavuz Bülənt Bakilər, Özbəkistandan Abdulla Aripov, Qazaxıstandan Əbdülkərim Əhmədov, Qırğızıstandan Alıkul Osmanov, Türkmənistandan İtalmaz Nuriev, Şimali Kiprdən Mahmut İslamoğlu, Tatarıstandan Məhəmməd Mirzə, Başqırdıstandan Mustay Kərim, Altaydan Pasley Samık, İraq-türkman ədəbiyyatından Əkrəm Tərzinin bir əsrə yaxın tarixi dövr ər-

zində türk dünyası haqqında yazdıqları seçilmiş şeirlərindəki qarşılıqlı sevgi, ortaq tale və mənəvi birlik düşüncələri türk xalqları ədəbiyyatının ümummillii ideallarının mahiyyətini və perspektivlərini aydın şəkildə əks etdirir.

Yüz il sonra – 2026-cı ildə ortaq latın əlifbasında Birinci Poeziya Antologiyasının nəşri Birinci Türkoloji Qurultayın tarixi zəfəridir.

Təqdim olunan Birinci Poeziya Antologiyası vahid latın əlifbasında çap edilmiş ilk şeir çələngidir.

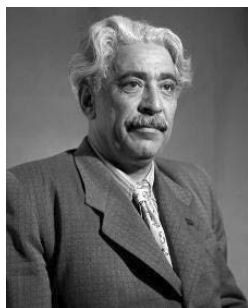
Ən nəhayət, XXI əsrdə ortaq latın əlifbasında Poeziya Antologiyasının çap olunması yeni tarixi epoxada latın qrafikalı ortaq ədəbiyyatın uğurlu başlanğıcıdır.

XXI əsrdə Birinci Türkoloji Qurultayın tarixi ənənələri və dərsləri yaşayır, inkişaf edir və daha da möhkəmlənir. Türk Dövlətləri Təşkilatının böyük nüfuza malik olan beynəlxalq qurum olaraq fəaliyyətini uğurla davam etdirməsi, türk xalqları arasında bütün istiqamətlər üzrə integrasiya proseslərinin genişlənməkdə olması yüz il əvvəl Birinci Türkoloji Qurultayda Türk dünyası elm, ədəbiyyat və mədəniyyət xadimlərinin xəyal etdikləri idealların indi türk dövlətləri səviyyəsinə həyata keçirilməsi tarixin və zamanın gerçəkliyidir.

Müasir dövrdə türk xalqları fəaliyyətlərini dünyanın bütün xalqları ilə qarşılıqlı əlaqədə, dostluq və

həmrəylik şəraitində planetimizdə Sülh, Birlik və Əməkdaşlıq yollarında inamla addımlamaqda davam etdirməkdədirlər.

Ortaq latın əlifbasında Poeziya Antologiyası Türk dünyası xalqları arasında ictimai-mədəni birliyin və həmrəyliyin ideya bədii qaynaqlarını, ideallarını və təsdiqini meydana qoyur və daha böyük sabahlara doğru inkişaf yollarına gur işıq salır.

Səməd Vurğun
(1906-1956)

AZƏRBAYCAN

Çox keçmişəm bu dağlardan,
Durna gözlü bulaqlardan;
Eşitmişəm uzaqlardan
Sakit axan arazları;
Sınamışam dostu, yarı...

El bilir ki, sən mənimsən,
Yurdum, yuvam, məskənimсэн,
Anam, doğma vətənimсэн!
Ayrılar mı könül candan?
Azərbaycan, Azərbaycan!

Mən bir uşaq, sən bir ana,
Odur ki, bağlıyam sana:
Hankı səmtə, hankı yana
Hey uçam da yuvam sənsən,
Elim, günüm, obam sənsən!

Fəqət səndən gen düşəndə,
Ayrılıq məndən düşəndə,
Saçlarıma dən düşəndə
Boğar aylar, illər məni,
Qınamasın ellər məni.

Dağlarının başı qardır,
Ağ örpəyin buludlardır.
Böyük bir keçmişin vardır;
Bilinməyir yaşın sənin,
Nələr çəkmiş başın sənin.

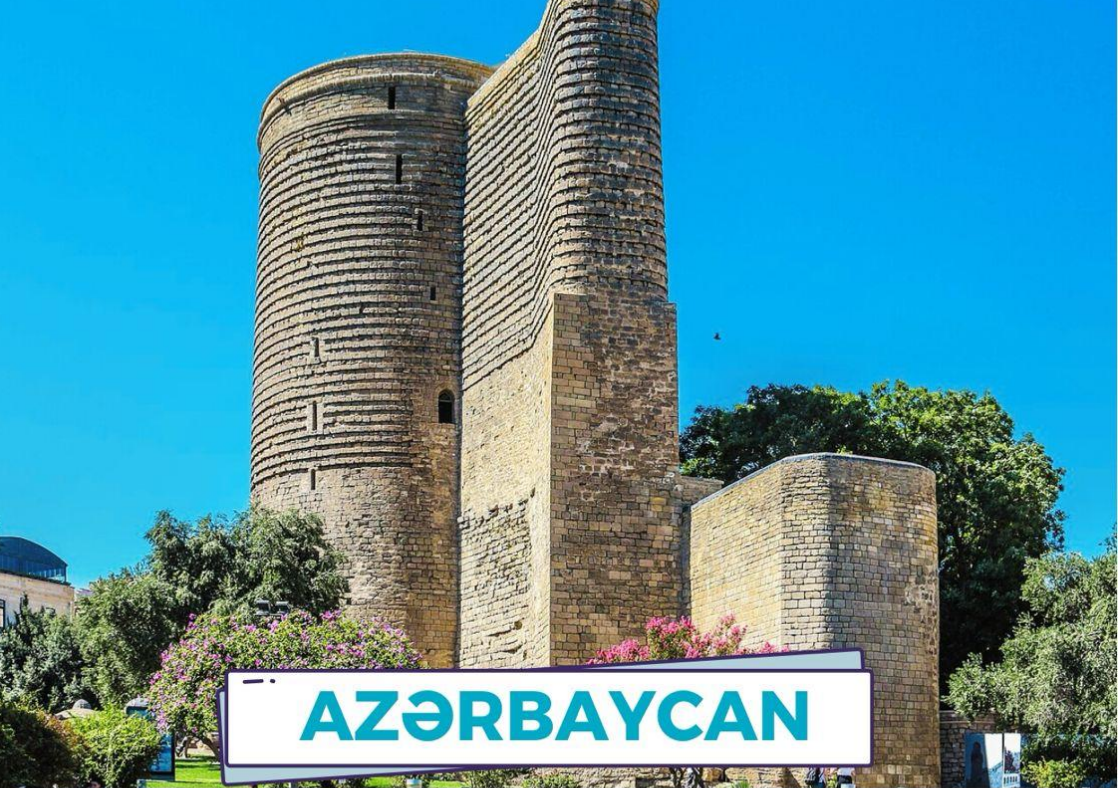
Sıra dağlar, gen dərələr,
Ürək açan mənzərələr...
Ceyran qaçar, cüyür mələr,
Nə çoxdur oylağın sənin!
Aranın, yaylağın sənin.

Bir dön bizim Bakıya bax,
Sahilləri çıraq-çıraq,
Buruqları hayqıraraq
Nərə salır boz çöllərə,
İşıqlanır hər dağ, dərə.

Nazlandıqca sərin külək
Sahillərə sinə gərək,
Bizim Bakı – bizim ürək!
İşıqdadır qüvvət sözü,
Səhərlərin ülkər gözü.

El bilir ki, sən mənimsən,
Yurdum, yuvam, məskənimdən,
Anam, doğma vətənimdən!
Ayrılar mı könül candan?
Azərbaycan, Azərbaycan!

1933

AZƏRBAYCAN

TÜRKİYE

Bəxtiyar Vahabzadə
(1925-2009)

AZƏRBAYCAN – TÜRKİYƏ

Bir millətlik, iki dövlət
Eyni arzu, eyni niyyət
Hər ikisi Cümhuriyyət
Azərbaycan-Türkiyə!

Bir ananın iki oğlu
Bir ağacın iki qolu
O da ulu, bu da ulu
Azərbaycan-Türkiyə!

Ana yurdda yuva qurdum
Ata yurda könül verdim
Ana yurdum, ata yurdum
Azərbaycan-Türkiyə!

Birdir bizim hər halımız
Diləyimiz, amalımız

Bayraqlarda hilalımız
Azərbaycan-Türkiyə!

Dinimiz bir, dilimiz bir
Ayımız bir, ilimiz bir
Eşqimiz bir, yolumuz bir
Azərbaycan-Türkiyə!

1991

Yavuz Bülent Bakiler
(1936-2025)

AZERBAYCAN YÜREĞİMDE BİR ŞAHDAMARDIR

Kuşluk vaktine kadar geceler boyu
Savrularak okuduğum yine Şehriyar:
Ala ceylanlara benzer hep Azeri türküler
Dinlediğim tar:

Ayrılmaz başımdan, bırakmaz beni artık
Selamsız sabahsız bir efkar:
Ve yüreğim bin yıllık destanlarla tutuşur
Büyür Azerbaycan kadar:

Azerbaycan: Dedem Korkut şafağı...
Mübarek dilimi süt gibi sağlar.
Bazan rüzgar olur iliklerimde
Bazan yağmur gibi üstüme yağar.

Götür beni Aras! Al beni Hazar
Türk'ü Türk'ten başka şimdi kim anlar?
Yaram derin, merhemim yok, vaktim dar...
Bir destan yazar gibi yaz beni Anar!
Duy beni Bahtiyar! Duy beni Şahmar!

Geçen zaman üstüne, dökülen kan üstüne
Kılıç-kalkan üstüne
Ve ağzı köpüren, yeleli atlar üstüne
Benim bir yeminim var:

Azerbaycan yüreğimde bir şahdamardır
Ben Yakub gibiyim uzun yıllardır
Onda Yusuf 'umun kokusu vardır:
Ve hasreti, gönlümde, büyük Türkistan kadardır
Ayettir kitabımda, bayrağında rüzgardır
Azerbaycan yüreğimde bir şahdamardır.

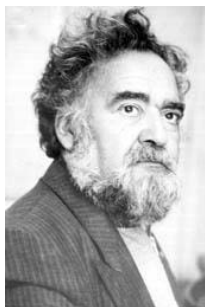
1998

AZƏRBAYCAN

OZBEKISTON

Xəlil Rza Ulutürk
(1932-1994)

ÖZBƏKİSTAN

Xeyir! Məni gətirmədi nə təyyarə, nə də qatar.
Sənin adın çəkildə gördüm bir cüt qanadım var.
Zirvələri al günəşə dirsəklənən doğma diyar!
Yaşın - milyard, ruhun - bahar.
Vətənimin ortasında tər gülüstan - Özbəkistan.

Öz balanam, ana yurdun o başında doğulmuşam.
Dənizlərdən dənizlərə qanad gərən qızıl quşam.
İldırımı ötüb keçən sürətinə vurulmuşam.
Torpağına Ceyhun kimi, Ceyhun kimi sarılmışam.
Daş ver mənə saray tikim, sən memarsan, mən də ustan,
Yüz memara, min ustaya ilham verən Özbəkistan!

Damarlarda od axını, Kür, ya Araz kimi axın.
Bəlkə qardaş deyim sənə? Sən qardaşdan daha yaxın!
Bir rəmziyik cüt sinədə bir can kimi yaşamağın.
Doğmalığı qanımızda atəş kimi daşımağın!

"Dost" sözünə sığışmırıq, nə cür deyim təkcə dostam,
Məhəbbətin, sədaqətin tunc qalası - Özbəkistan!

Nəvayiə oxşar mənəm, Nizamiyə bənzəyən sən.
Kəmaləddin Behzad olub "Xəmsə"ni ilk bəzəyən sən.
Cəlaləddin qılincına, Babir qələminə əhsən.
Döşlərindən yüz dahiyə, min igidə süd vermişən,
Söz gücünə, saz gücünə qurtarmısan bizi yasdan,
Ozan dilli, qopuz telli bayramımız Özbəkistan!

Ləngər vurur Amu-dərya, qayaları qıra-qıra.
Yaqut, gövhər imarətlər qucağında sıra-sıra.
Registanda şəfəqinlə işıqlanır iki era.
Qalxıb göyə... yerdə deyil nə Səmərqənd, nə Buxara.
Hər sarayın bir möcüzə, hər divarın qızıl dastan.
Dastanlara, nağıllara sığışmayan Özbəkistan!

Kaşı növ-növ, naxış-rəng-rəng, buta-alov, bəzək-mərcan.
Raketmidir o minarə, göy gümbəzmi o asiman?
Cəhənnəmdə yaşasa da cənnət çıxıb fırçasından,
Yüz dürdanə yaratmışdır bir məzara sığan insan.
Ürək dərya, ləpə dodaq pıçıldayır asta-asta:
Səni tamam qavramağa çatmır ömür, Özbəkistan!
Türküstanın çələngidir Fərabilər, Birunilər.
Uluğbəyin zəkasıyla işıqlandı göydə Ülkər.
Qızılqumda qızıla dön, Fərqanədə gül aç, göyər.
İnadını gürzə döndər, qanadını cürətlə gər!

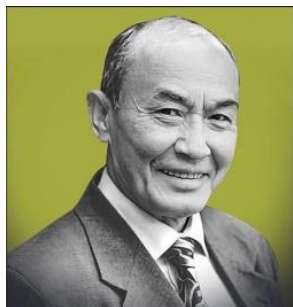
Bağlarından calaq alsın Yer üzündə hər bağ, bostan.
Səadətim, Özbəkistan!

Alqış sənə, salam sənə bizim Odlar diyarından!
Bu diyarın Araz adlı, Kür adlı şah damarından.
Buyur, sənə sovqat verim Göyçayımın xas narından,
Yandım, içim Zərəfşanın qoy dirilik sularından.
Doymur könül bu günəşdən, bu bahardan, bu tər yazdan.
Ağzımızda havası da şərbətləşən Özbəkistan!

Görən gözümlə Azərbaycan, vuran nəbzim - özbək dili.
Təkcə iki yurdun deyil sizin, bizim özbək dili.
Misra-misra qızıl çəkən daş-tərəzim özbək dili.
Şeyxzadə ilhamında od nəfəsim özbək dili!
Ucalırsan, güc alırsan on dörd milyon oğul-qızdan,
Öz bəxtinin öz memarı, özbək dilli Özbəkistan!

1980

Abdulla Orıpov
(1941-2016)

OZARBAYJON

Xayol oti bilan kevgil har yonni,
Topmassan bundayin xuşbaxt bir onni.

Muhr etdi dillarga tarix inçunin,
Qadim qondoşlikni – oliy ehsonni.

Ezozlab turibdi kotərib boşga,
Bu kun Ozar eli Ozbekistonni.

Söylasin miñg yillik möysafid tarix,
Bu dostlıq bilganmi şubha, gumonni?

Özbekman, ańglamay qayoqqa bordim,
Şu inja ozariy tilni, zabonni.

Dostlik bu – muhabbat yańgliğ faraxim,
Bilgay una haddı vana dovonni.

Asli Muqannaga qiyos etgulik
Babakniñ qalbidan toşgan tuğyonni.

Nizomiy bolidan halvo pişurmuş,
Navoiy zabt etib turkiy jahonni.

Bir lahza qölidan qğyanmi özbek,
Öziñ ayt, Füzuliy bitgan devonni.

Azizim, dilimda asrab yuribman
Nasimiy qoldirgan sobit imonni.

Vurğunniñ şeiri dep jon çeksa özbek,
Ozar ham ayarmı Ğafurdan jonni.

Sen bilan keçmişniñ jañgohlarida
Birga tanıganmiz yaxşı-yomonni.

Tarix-ku, muhtaşam yodgordir oliy,
Söylayin şu kunni, ayni şu onni.

Qondoşlıq tuğini kötärib kuşod
Tavob etmoqdamız gulgun makonni.

Xazar kosa bölin, yani jomi
Jam, Sipqirgil, şarafla davr-u davronni.

Men senday mezbonni topmoğım gumon,
Sen ham topolmassan menday mehmonni.

Mavjud bölmasaydi olamda agar,
Öylab topar edim Ozarbayjonni.

1996

AZƏRBAYCAN

QAZAQSTAN

Zəlimxan Yaqub
(1950-2016)

ƏHMƏD YƏSƏVİYƏ
ZƏLİMXAN SALAMI

Salam, Xoca Əhmədim,
salam, Yəsəvi babam!
Bu gün Yəsəviləşdi
könlümün evi, babam!
Təriqətin imamı,
həqiqətin tamamı,
Ey ruhumun məbədi,
Səni bütün nəsillər
sevdikcə sevir, babam!
Qəbrinə, məzarına,
Haqqa doğru yol gedən
əbədi güzarına
bizdən salamlar olsun!
Dərsinə, məktəbinə,
Ən uca mətləbinə,
Nuruna, ilhamına,

işığına, təbinə,
bizdən salamlar olsun!
Bir xurma toxumundan
boy göstərən Günəşə,
Aslan baba adıyla,
Sənə öz əlləriylə
buğda verən həbəşə,
Peyğəmbər əmanəti
əllərinə çatanda,
Ruhunda, varlığında
alovlanan atəşə,
bizdən salamlar olsun!
Mürşidi kamillərin
ucalardan ucası,
Yunusun, Mövlənin,
Hacı Bəktəş Vəlinin
müəllimi, xocası,
Sirr dolu, hikmət dolu
qoca Şərqin qocası –
Sirli ucalığa da,
Dolu xocalığa da,
Müdrək qocalığa da
bizdən salamlar olsun!
Diri-diri torpağın
altına girən kişi,
Torpağın altına da,
Torpağın üstü kimi
yaraşıq verən kişi.

Sənin ruhunla bağlı,
Dastanlara sığmayan,
Neçə-neçə dastana,
Türk-Oğuz ellərinə,
Yəsiyə, Türküstana
 bizdən salamlar olsun!
Milyonlar salam verib
 uyuduğun torpağa,
Məzarını bürüyən
 hər gülə, hər yarpağa,
Bu gün verilən salam,
Ruh və can salamıdır!
Ürəyinin başında,
Azərbaycan gəzdirən,
Zəlimxan salamıdır!!!

2009

Əbdilkərim Axmetov
(1924-1983)

SALEM, ƏZİRBAYJAN!

Ya, assalaumağaleyküm,
Şejireden mağan ayqın,
Kaspiy süyüp aymalaytın,
Kavkazdan gün-ay qaraitın –
Suyisindəndey sağan bar jan
Əzərbayjan,
Əzərbayjan!

Salem, asqar Alataudan,
Almatımnan – aq otaudan,
Sarı arqadan – tıñ qoparğan,
Sır boyınan balı tamğan.
Səlem sağan, ömiri marjan –
Əzərbayjan,
Əzərbayjan!

Keldim, endim quşağıña,
Perzentine uksadım da.

Meyirim bir quşarımda,
Kanatım bir uşarımda.
Qızıqpaydı sağan qay jan –
Əzirbayjan,
Əzirbayjan!

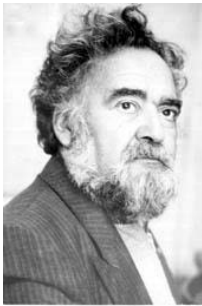
Kördim munay munarandı,
Jerden jalın – alau aldıñ,
Sudan jalın – alau aldıñ...
Jarılqap tur bar adamdı
Seniñ tabıs, seniñ oljan –
Əzirbayjan,
Əzirbayjan!

Ağaştarıñ Bürşik atqan,
Arasanıñ ırşıp aqqan,
Jaralğandaiy künşuaqdan
Şayırlarıñ jır şıratqan,
Sağan pida adal ar-jan.
Əzirbayjan,
Əzirbayjan!

En-küy eli, öner eli,
Bir kəluim kerek edi,
Kura, Araks örenderi,
Terbep türsini mine, meni!
Çasirlarğa alaula, jan,
Əzirbayjan,
Əzirbayjan!

1979

Xəlil Rza Ulutürk
(1932-1994)

SALAM, QIRĞIZISTAN

Şairlər, alimlər məbəbindəyiz,
Bu yığnaq layiqdir şerə, dastana.
Azərbaycan adlı qardaş elindən,
47 milyonluq xalqın dilindən
– SALAMLAR! – deyirəm Qırğızıstana.

Çingiz xan dünyanı tuta bilmədi,
Zorda bənzəsə də şirə, arslana.
Yalnız Çingiz ağa, - Çingiz Aytmat
Mat qoydu aləmi sərhədlər qırıb
Dünyanı gətirdi Qırğızıstana!

Əllərdə min yurddan min bir güldəstə...
Salon nəyə bənzər? Tər gülüstana.
Ən isti sözünü deməkçün bu gün
Altı qitə gəlib Qırğızıstana!

Fəxr et, gözün aydın, Türküstan, Turan!
Alqış qələm tutan mahir ustana.
Çiçək yox, ovcuma alıb qəlbimi
Bəxş edirəm Sana, ey əziz ANA,
Himalay dağına bənzər "Manas"ı
Yenidən yaradan Qırğızıstana!

1988

Alıkul Osmanov
(1915-1950)

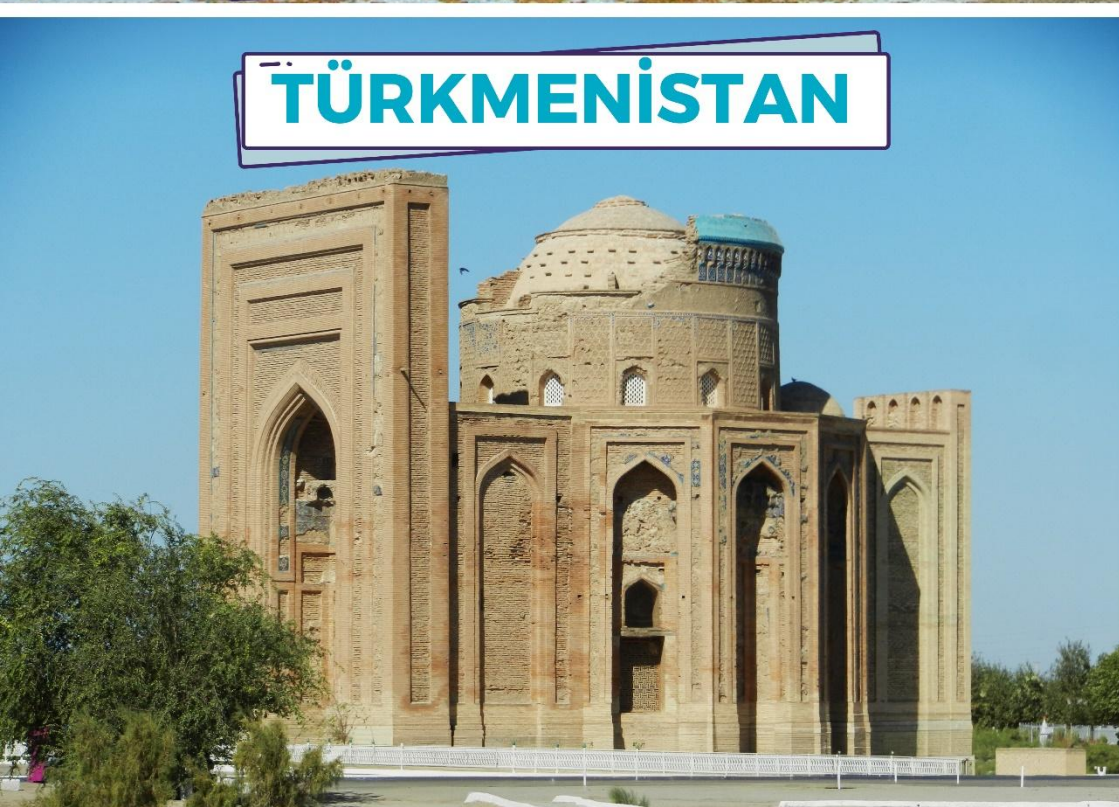
PAROVOZ

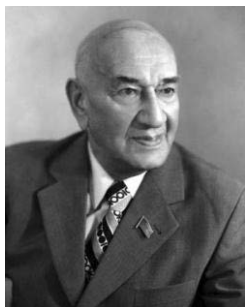
Taza kiygen appaktan,
Taşken menen abam dos.
Taşkenimdi saqındım,
Tayakeme taarındım.
Alıp ket meni
Parovoz, parovoz!

Tabaqınan may tamqan,
Baku menen baykem dos.
Baku şaarın saqındım.
Ejekeme taarındım,
Alıp ket meni —
Parovoz, parovoz!

Bileginen küç tamqan,
Masköö menen balam dos,
Oy Masköönü saqındım
Sanaasınday janımdın,
Menin balam taarınçak,
Taarınçaktı taştap ket,
Parovoz, parovoz!

1948

Süleyman Rüstəm
(1906-1989)

AŞQABAD

Yenə dost elində Aşqabaddayam,
Türkmən qardaşlarım alıb dövrəmi.
Zəfərdən danışır burda hər adam,
Görür gözlərilə yeni aləmi.

Dinlədikcə onun məğrur səsinə,
Həyəcan duyuram sözlərində mən.
Görürəm sabahın təntənəsini
Gənc şair dostumun gözlərində mən.

Aşqabad, dostumun doğma şəhəri,
Məni qardaş kimi basır bağrına,
Özüm hiss etmədən bayaqdan bəri
Böyük məhəbbətlə baxıram ona.

Budur baş küçədən düşür yolumuz,
Azadlıq küçəsi, dümdüzdür, dostlar!

Quş tək qanadlanıb uçur yolumuz,
Onun gecəsi də gündüzdür, dostlar!

Aşqabad! Tanışam, qoy bilsin ki xalq,
Onun gündüzüylə, gecəsiylə mən.
Gedərəm cürətlə addımlayaraq,
Dünyanın ən böyük küçəsiylə mən.

1953

İtalmaz Nuriev
(1938-1985)

AZERBAYJAN

Azerbayjan, gözəl mekan!
Tarınıñ ekən-ekən,
Diysem,
Menin yuregimde,
Naqmalarım, sozlerim kən.

Gelyənlerden soragım sen,
Mıdam yaşıl çar bağım sen.
Gündogarda gin jahana,
Şehle saçyan mayagım sen!

Bahrı-Hazar duz-nanımız,
Dilimiz bir,
Bir qanımız,
Birdir yaqtı günlerimiz,
Birdir yağış, boranımız.

Inanyarın, bir zamanlar,
Bir bolupdır mekanımız.

Hiç tükenmez baylığın bar,
Ter çemenli yaylağın bar.
Meydanlarda bedevlerin,
Qoyun-quzı, ovlağın bar.

İlatların məhribandır,
Yigitlerin qahrımandır.
Şatlık gunde, yovuz gunde,
Olar bir teñ hem bir jandır.

Ne gözeldir bahar-yazın,
Köllerinde ordek gazın,
Yürekleri bendi eden,
Şığırların, aydım-sazın.
Gin jahan her inde,
Yanlanyar sen hoş vazın.

Dolup-daşıp Araz çayı,
Naz-nıgmatdan beri payı
Zahmet bilen,
Rehnet bilen,
Genyər illen yılı, ayı.

Baku – senin yürek tarın,
Şondan önyər əhli barın,

Apşeronıñ gujagında,
Nurun saçyar ışıqların.
Yürek joşup, edyar heyjan,
Azerbayjan, Azerbayjan!

1965

AZƏRBAYCAN

KUZEY KIBRIS

Qabil
(1926-2007)

KİPR – ZÜMRÜD BAHAR

Kipr, zümrüd sular
Qoynunda-qoynunda,
Kipr, zümrüd bahar
Qoynunda-qoynunda.
Kipr, layiq vüqar
Tacında-tacında
Ay-ulduzlu diyar
Tacında-tacında
Kipr namərd
Dumanında-dumanında.
Yanılsın cəmi namərdlər
Gümanında-gümanında
Kipr millət
Amanında-amanında
Əsl qeyrət
Amanında-amanında
Bir gün türkün
Cəlalında-cəlalında

Sabah ərzin
Vüsalında-vüsalında
Kipr ibrət-di-ibrət-di
Batanlarçın-yatanlarçın
Bu azad Kiprə fikrində
Xəyalında çatanlarçın.
Çatanlarçın.

1997

Mahmut İslamoğlu
(1934-2025)

HAZAR

Türkün gururusun canım Hazar'ım
Seni böyle bilir böyle yazarım
Hak saklasın dokunmasın nazarım
Onurusun ulusumun onuru
Yayılsın dünyaya Hazar'ın nuru
Hazar kıyısında kurulmuş
Bakü Şehir değil sanki elmaştan takı
Hilali var naziridir gökteki
Gururusun ulusumun gururu
Yayılsın dünyaya Hazar'ın nuru
Açılsın Hazar'a güller açılsın
Şiirler okunsun neş'e saçılsın
Hazar'ın yoluna saçı saçılsın
Onurusun ulusumun gururu
Dünyaları tutsun Hazar'ın nuru

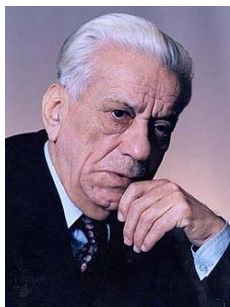
Konuşsun ozanlar susmasın diler
Şair şevke gelsin sussun bülbüller
Hazar'da bir olsun bütün gönüller
 Gururusun ulusumun gururu
 Yayılsın dünyaya Hazar'ın nuru
Hazar'da cem olmuş akraba soylar
Salınıp durmakta bak fidan boylar
Şairleri tatlı konuşur söyler
 Onurusun ulusumun onuru
 Cihana yayılsın Hazar'ın nuru
İki Hazar ikisi de bizimdir
Bir canım bir diğeri gözümdür
Özüm Türk'tür şiir benim sözümdür
 Onurusun ulusumun onuru
 Yayılsın dünyaya Türklüğün nuru.

AZƏRBAYCAN

TATARSTAN

Bəxtiyar Vahabzadə
(1925-2009)

ABDULLA TUKAYA

Dünyanı işıqlatmaq üçün qəlbini yaxdın,
Şimşək kimi çaxdın.
Qəlbin alovundan axan amal işığında
Sən əsrinə baxdın.

Çəkdin on ömürlük yükü sən bircə ömürdə
«Xalqım» - deyə xalq ömrünə ulduz kimi
axdın.

Vaxtında doğuldun...
Niyə getdin belə erkən?

Xalqın böyük övladı bu dünyaya gəlirkən
Xalqın özü oğluyla bərabər yenə təkrar
Dünyaya gələrmiş.
Xalqın kif atan fikrini qeyrətli bir övlad
Fikriylə və eşqiylə, inandım, təzələrmiş.

1985

Möxəmmət Mirza
(1952)

BAKİ – KUBARIK JİL (poemadan parça)

Məmət ulı Telman Babayev –
Bakı kalasınıñ taşçısı.
Min – Kazannıñ ber yulauçısı...
Xozır İlyas bulıp karşıma
Kilep bastıñ, dip: «Yoldaşcınıñ?»
Sin – yatime ütkən suqışnıñ,
Jitmeş jide yaşlek narasıy...

Zaman kırılıs, kotsız zamana –
Kem suqışka barmıy kalalsın?
...Böten Aurupanı iñlögən
Ezləp ətkəseneñ kaberen –
ber xəbərsəz kayan tabalsın?

Gospitaldə jan birgənnərnəñ
İsemnəre bar da terkəlgən...

– Min mosafir bügen Bakuda,
Tuganlaşır öçen kildek bez...

– Berdəm tel, dinebez xakına
Nikaxlap kızı birdek bez...

Xəzər diñgezinən iskən jil
Kükrəgemə jılı kulı belən ürelde...
Yörəgemne irkələde Bakı –
Tərjemədə – kubarılğan jil...

Bu gospital – məktəp əüvəle –
Sugış kotırınğan ellarda
Çarıpləngən yauqırlərneñ
Jankayların saklap kalğan...

Mañğaylarga yazqan yazmışını
Sörtep alıp bulmıy kul belən...

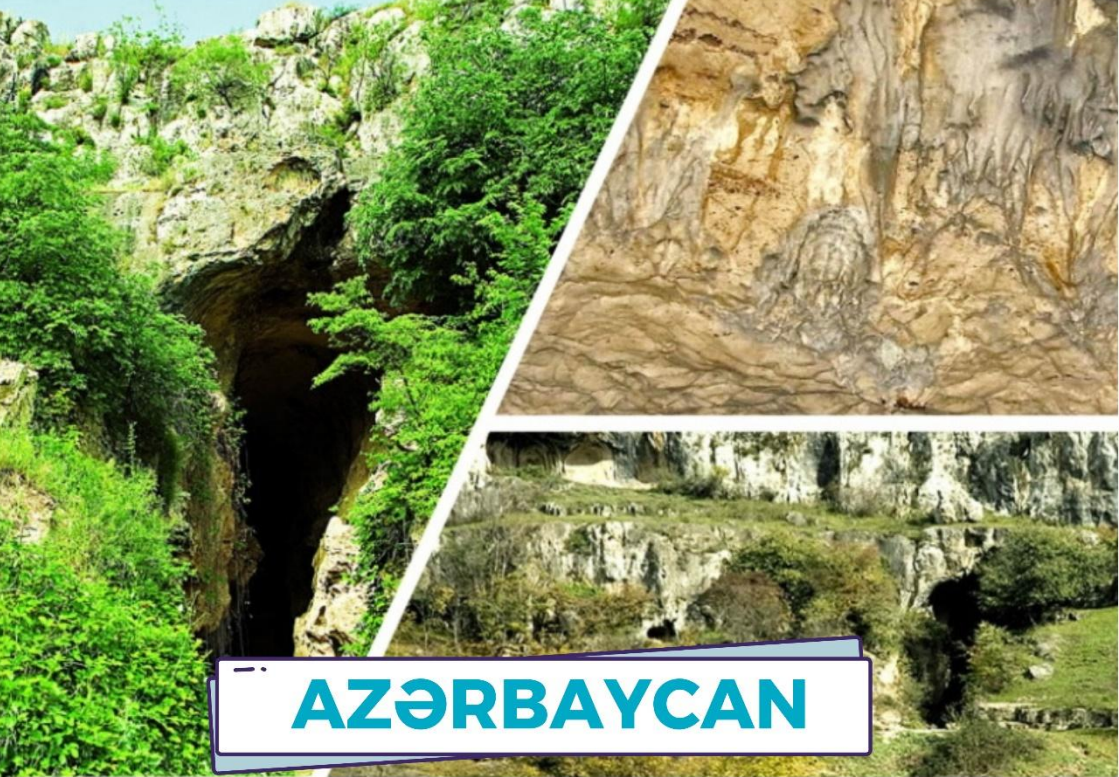
Qayda tuıp, qayda torsa da,
Kendek qanı tamğan tufraqqa
Kubarılıp qayta adəm balası...

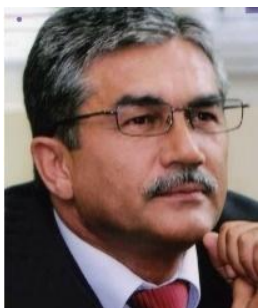
Min – mosafir bügen Bakuda
Tuqanlaşır öçen kildek bez...

Məmət ulı Telman Babaev –
Jitmeş jide yaşlek narasıy...

Ul – ilçese Böek Xalqınıñ,
Ul – dındəšem minem, kardəšem...
Tözüçe, taşçısı Bakunıñ!
Bakı – kubarık jil – büğennən –
Məñgelek yuldaşım, xəldəšem.

2017

Əli Nəcəfxanlı
(1957)

BAŞQIRDISTANA

"Uf" demə, Ufada yaşayan şair,
Yolüstü duracaq Ufadı sənə.
Lənkəran, Sumqayıt, Bakı uzaqdı,
Ufa ev-eşikdi, yuvadı sənə.

Sən bizim ən əziz "başqırd"ımızsan,
Başqırd ellərində baş qurdumuzsan,
Uca harayımız, hayqırtımızsan,
Fələk yaraşdırıb bu adı sənə.

Ömrünlə, gününlə qoşadır ilham,
Hissinin, duyğunun gürşadı - ilham.
Səni misra-misra yaşadır ilham,
Şeiriyət dərmandı, davadı sənə.
Yanmısan atəşdə, qorda sən elə,
Cəngavər olmusan zorda sən elə,
Bir parça vətənsən orda sən elə,
Ayrılıq qənimət cəfadi sənə.

2024

Mostoy Kərim
(1919-2005)

XUŞ KİLDEQEZ!
(poemadan parça)

I

*Bayram aldı mələndə,
Samolettiñ şəbendə,
Atahı belən berqə
Osto Slavik könyaqqa —
Dus Bakuğa qunaqqa.*

*Yerdən almay qaraşın,
Osa Slava — yaqtaşım.*

*— Asta Kavkaz, tuğandar!
Unıñ qarlı tübəhe
Kalqıp çıqtı tomandan.
Sələm, Kavkaz, sal tübə,
Karpattan sələm hiñə!*

*Şul saq Kaspiy diñgezzə,
Astı üzeneñ kiñleqen.*

*Qoyaş yöze diñgezza,
Qayda kük? Ə qayza er?*

*Əzərbayjan qırzarı
Şul saq yəyze qosağın.
— Aerodrom, qunaqtar!*

II

*Qarşı aldı ağay Mehti:
— Xuş gildegez! Xəl nisek?*

*Nurlı ağayzıñ şat qaraştarı.
Mexti ağay — neftse eşsene.*

*Bıl əkiət tügel —
Slavanıñ tuğan öyö.*

*Ulı bar ikən — Fuat.
Malayzar tiz duslaştılar.*

*Hizmənelər zə —
«Pobeda», vıjlap, Bakuğa ette.*

III

*Mexti ağay öyöndə
Həybətləp hıylandılar.*

*Ə malayzar totondo
Bik mərəkə uyınğa.
Slava uramğa sıqtı:
— Qarap kerəyemse.*

*Uram aşsa — pristan.
— Barıp kurmay yaramay!*

*Sələm birə keşelər,
Qunaq kürep, bildəle.*

*— Bıl — Nizami muzeyı.
Böyök şağır Nizami
Xəzmət xalqın yırlağan.*

*Şunnan huñ malayzar
Baqsığa indələr.*

*Eqerme altı komissar
Ber erqə kümelqən.*

*— Borislav sələmen
Ularğa hin tapşır!*

IV

*— Tuqta! — Slava tertləp kitte,
Nisek öyqə qaytam?*

*— «Xuş kildeqez!» —
Tip russa yazılğan qapqa.*

*— Min ul yortto beləm!
— Öyzəgez, mineñ menən!
Ber işektən — ikense,
Ber Fuat — ikense Fuat.*

*Kölöp, aptırap,
Yorttan-yortqa yörönölər.*

*— Min koçeqar keşe.
— Əyzəgez, mineñ menən!*

V

*Axırza — üz yort.
Mexti ağay, atay, Fuat.*

*— Qaskış malay!
— Tağı qasmahın!*

*Başlandı kölkö,
Başlandı əñgəmə.*

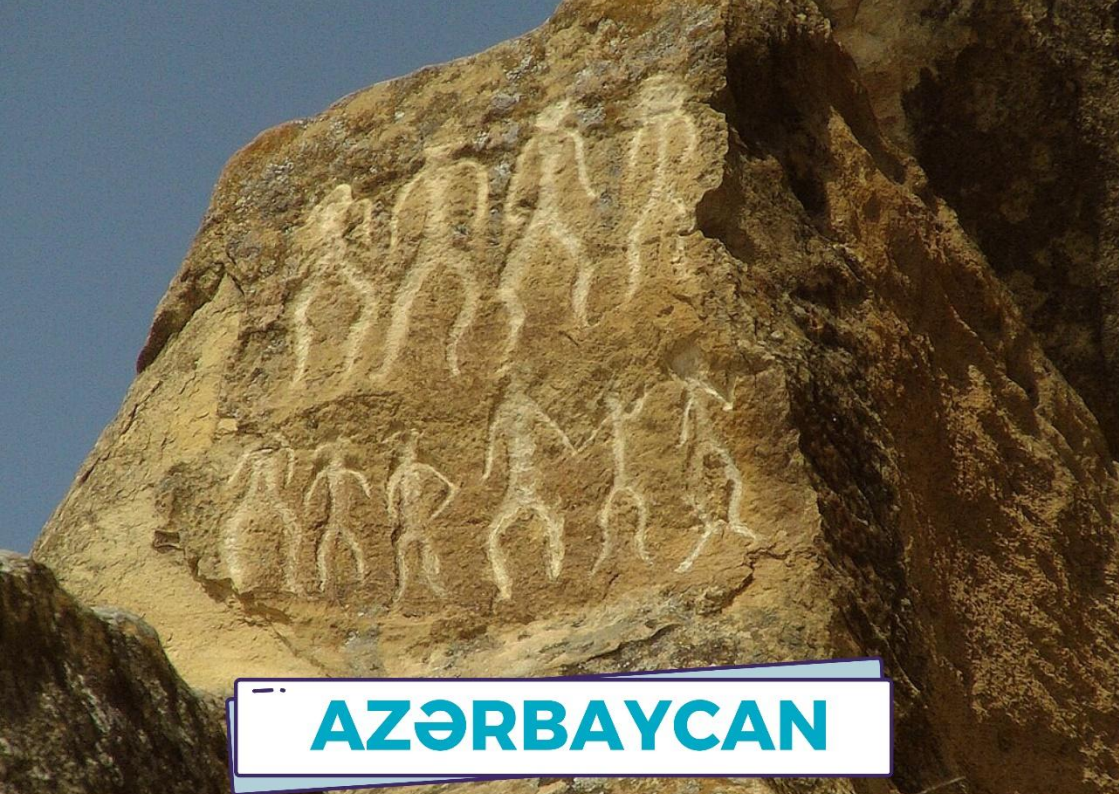
*Atay menən Slavağa
Barılı tiñ dəştər.*

*Qayda barma, qayda yörömə —
Dustarıñ bergə.
Nindəy irken, nindəy tatıu
Bezzeñ ilebez!*

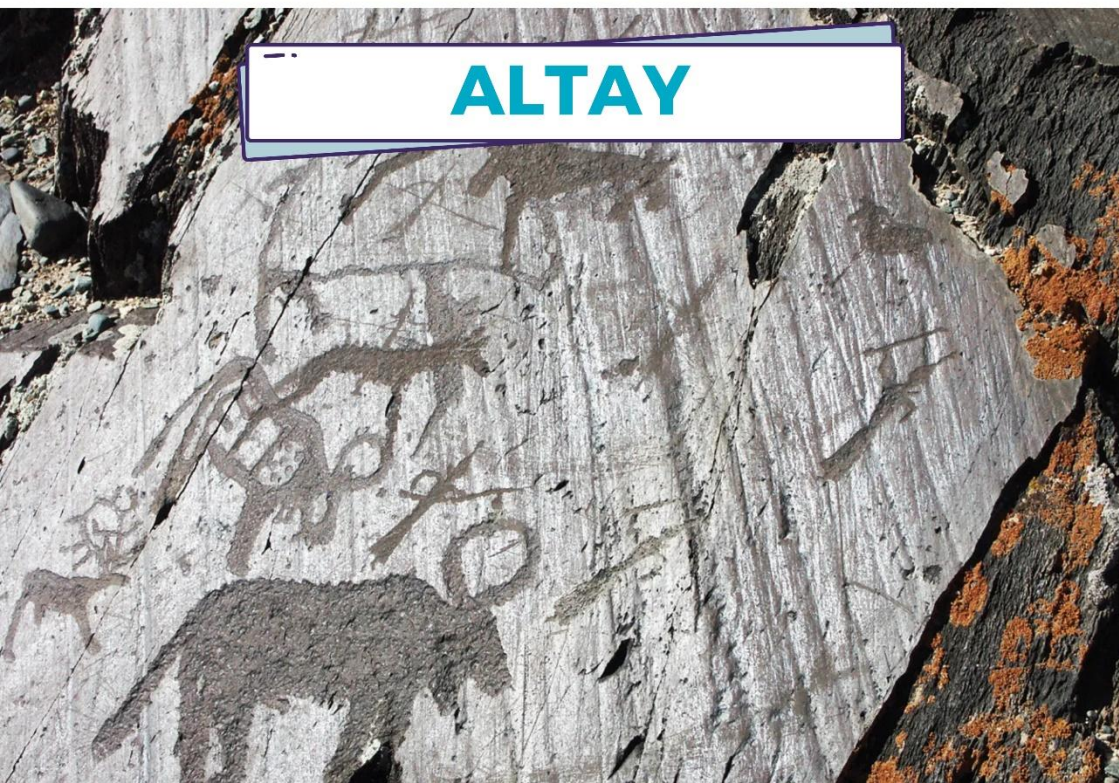
*Ukrainağa qunaqqa,
Dustar, kilegez!*

*Bötə respublikalarzan
Rəxim itegez!*

1977

AZƏRBAYCAN

ALTAY

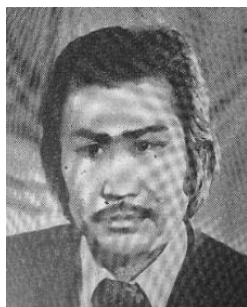
Sabir Rüstəmxanlı
(1946)

OXU, ALTAY GÖZƏLİ

Oxu, Altay gözəli,
 səsin düşsün dağlara,
Xalqının dünya boyu
 yürüdüğü çağlara!
Oxu, maral səsiylə,
 ceyranlar qoşub gəlsin.
Ov gəzən canavarlar,
 aslanlar çaşub gəlsin!
Oxu, çəmən dilində,
 çiçək dilində oxu.
Boşalmış obaların
 kövrək dilində oxu!
Söykənib bu ağaca,
 oxu, doyunca oxu.
Zirvələr titrəyincə
 dağlar duyunca, oxu!

Oxu, bəlkə səsində
yaralar bitişəcək.
Əlimiz yetməyə nə
səsimiz yetişəcək!
Oxu, sənin səsinlə
Qoca Turan oyansın
Qafqaz, Altay, Tanrıdağ
Sıralanıb dayansın!

2015

Pasley Samık
(1938-2020)

AZERBAIJAN POETİ FİKRET GOCAGA

Sen –

Otlar Yurtınıni uulı

Men –

Ot-Enenin boldım.

Sen –

almaz Kavkazta tuulgan

Men –

Altın Altaydın

Koltıqınan,

koyınan.

Senin türk tilin

Jebrennen beri

Nizami le Fizuli –

kudaylık ustar

Altın ulgerliktin

Tbjizine sulaqan,

Ol – toorçıktın unindiy
Keen le kuulqazın.
Menin turk tilim
Jenestik jebrennen
Alı jok oyqor
 buurıl kayçılar
Topşuur la la kyut komıstın
Ünine salgan.
Ol emdi sınılarda, möştördö
Salkındarday suulagan.
Fikret Godja,
Azerbayjan qarındajım,
Sen – kuulgazın tildu
 poetter yeenı.
Men – yurumge
 Altayda keldim:
Komıs tildi
 kayçılardan – unım.
Sen –
 Otlar Yurtınıñ Uulu
Men –
 Ot-Eneden tuuldım –
Bis – ekilebis emdi
Ot Yurtta,
Ot-Epede,
Ot-Poeziyanın
Emdi bis kuli.

1980

Nəriman Həsənzadə
(1931)

KƏRKÜK YAYLAĞI

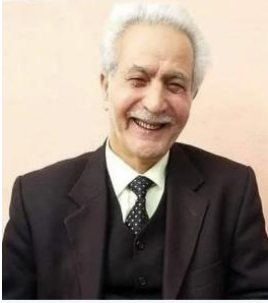
İraqdan bir ovuc torpaq gətirin,
Kərkük yaylığına bükün onu siz.
İraqdan bir ovuc torpaq gətirin, –
Kərbəla çölünə düşsə səmtiniz.

Taleyin qürbətə düşüb güzarı,
ayrılıb yollarda duman, sis qalıb.
Burda bir heykəl var, yoxdu məzarı,
orda bir məzar var – heykəlsiz qalıb.

Yandı eşq oduna o dil, o dodaq,
nə nəğmələr dedi bir qərib ilham.
Yaylığı sıxmayın,
bir ovuc torpaq –
bir ovuc göz yaşı olar, qorxuram.

Bir kitab nəğmədi – bir ovuc torpaq,
söhbəti səhradan səhraya düşdü.
O, bir nalə çəkdi dörd yüz il qabaq,
sədası dörd yüz il sonraya düşdü.

Onun məqbərəsi – qalın kitablar!
Orda duyğu yatır, orda hiss yatır.
Dərin bir sükuta qərq olub məzar,
oyanan bəxtindən xəbərsiz yatır.

Fevzi Ekrem Terzi
(1960-2018)

AZERBAYCAN DESTANI

Mihrapta alnım secdede
Gördüm geldi Korkut Dede
Dedi yaz bin bir hecede
Azerbaycan... Azerbaycan

Bende kalem aldım ele
Feryat ettim can gönül'e
Bir ben desem bir sen sele
Azerbaycan... Azerbaycan

Gençleşirim seni görsem
Hazar suyun biraz içsem
Senden geçmem serden geçsem
Azerbaycan... Azerbaycan

Bir gezeydim karlı dağın
Bereketli hur toprağın

Moğan Eldar Karabağ'ın
Azerbaycan... Azerbaycan

Yel getirsin kokunuzu
Gerçek etsin yukunuzu
Az etmesin çoğunuzu
Azerbaycan... Azerbaycan

Gül gönderim gül Bakı'ya
Milleti bülbül Bakı'ya
Bağdat'tır sevgil Bakı'ya
Azerbaycan... Azerbaycan

Gümüş telli sazım tarım
Hoşbaht elim can diyarım
Samet, Hazri, Şehriyarım
Azerbaycan... Azerbaycan

Gün doğarken sana bakar
Yanağına bin gül takar
Araz suyu şırıl akar
Azerbaycan... Azerbaycan

Yazdım güllü pencerede
Yerde gökte dağ derede
Hamı yaxşı manzarada
Azerbaycan... Azerbaycan

Bele vurgunum ben sana
Alevlerim yana yana
Yuhu kimin gelir bana
Azerbaycan... Azerbaycan

En güzel söz, azatlıktır
İnsan için bir varlıktır
Toplumlara uygarlıktır
Azerbaycan... Azerbaycan

Gönlüde bin körpe ümit
Kimi yaşar kimi şehit
Dünya tanır seni yiğit
Azerbaycan... Azerbaycan

MÜNDƏRİCAT

Birinci Türkoloji Qurultayın 100 illik yubileyinin keçirilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı	3
İsa Həbibbəyli. Türkoloji qurultayın dərsləri və zəfəri	6
Səməd Vurğun. Azərbaycan	12
Azərbaycan-Türkiyə	
Bəxtiyar Vahabzadə. Azərbaycan-Türkiyə	16
Yavuz Bülent Bakiler. Azərbaycan Yüregimde Bir Şahdamardır	18
Azərbaycan-Ozbekeiston	
Xəlil Rza Ulutürk. Özbəkistan.....	22
Abdulla Orıpov. Ozarbayjon.....	25
Azərbaycan-Qazaxstan	
Zəlimxan Yaqub. Əhməd Yəsəviyə Zəlimxan Salamı	28
Ədilkərim Axmetov. Salem, Əzərbayjan!	31
Azərbaycan-Qırğızstan	
Xəlil Rza Ulutürk. Salam Qırğızıstan	34
Alıkul Osmanov. Paravoz	36
Azərbaycan-Türkmənistan	
Süleyman Rüstəm. Aşqabad	38
İtalmaz Nuriev. Azərbaycan	40
Azərbaycan-Kuzey Kıbrıs	
Qabil. Kipr	44
Mahmut İslamoğlu. Hazar	46

Azərbaycan-Tatarstan

Bəxtiyar Vahabzadə. Abdulla Tukaya 50

Möxəmmət Mirza. Bakı – Kubarık Jil 51

Azərbaycan-Başqortostan

Əli Nəcəfxanlı. Başqırdıstana 54

Mostoy Kərim. Xuş Kildeqez! 55

Azərbaycan-Altay

Sabir Rüstəmxanlı. Oxu, Altay Gözəli 60

Pasley Samık. Azərbaycan poeti Fikret Gocağa 62

Azərbaycan-İraq-Türkman

Nəriman Həsənzadə. Kərkük yaylağı 66

Fevzi Ekrem Terzi. Azərbaycan Destanı 68

AZƏRBAYCAN
VƏ
TÜRK DÜNYASI
ORTAQ ƏLİFBADA POEZİYA

ANTOLOGİYA

Naşir: *fil.ü.f.d. Səbuhi Qəhrəmanov*
Kompüter tərtibçisi: *Rəvanə İlmanqızı*
Bədii tərtibat: *Şəlalə Məmməd*

Çapa imzalanmışdır: 19 fevral 2026

Formatı 60x84 ¹/₁₆

Həcmi 4,75 ç.v.

Tirajı 300

Ünvan: Bakı şəh., İstiqlaliyyət küç. 28